

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БҮРЯАД АРАДАЙ СОНИН

1998
майн
30

Зунай эхин
улагашан могой
харын
5
гарагай 7
СУББОТО
№ 94 (19935)
Газетын сэн хэлсээгэ

1921 оной
декабриин
21-нээ гарана

Бүгэдэ арадай сонин

Июниин 1-хүүгэдые хамгаалгын
уласхоорондын үдэр

ХҮҮГЭДЭЙ СЭСЭРЛИГЭЙ ОЙН БАЯР

Нийслэл Улаан-Үдэ хотын Ленинэй үйлсөөр мүнөө үедэ оршодог «Колобок» гэжэ хүүгэдэй сэсэрлигэй байсан баян гүүхэтэй. 1906 ондо энэ гэрэй буурда түрүүшынхөө Верхнеудинскийн училищин байсан баригдана байна. Энэ байсан соо Прибайкалийн багшанарай 1-дэхи сьезд үнгэргэгдэн юм. 1920 ондо Алас-Дурна зүгэй республикын Гэгээрэлэй министерство саг зуура, 1 жэл байрлахан түүхэтэй. Тийн 1938 ондо Блюхерэй нэрэмжэтэ дунда нургуулин эрдэмэй гуламта 3-дахи саад боложо, бага балшар наһатай үхибүүдые угтан абанан гэшэ.

Мүнөө жэл, байгша оной июниин 5-да, хотын 3-дахи саад байгуулагдахаар 60 жэлэйнгээ ойн баяр тэмдэглэхэнь.

Энэ хугасаа соо сагай эдэб хубилалтанууд, шэрүүн шэнжэ, сараа мүнү үдые үлөөнхэн гэшэ. Тиибшье энэдэ хүдэлхэн хүмүүжүүлэгшэд, хүдэлмэрилэгшэд үхибүүдэй ариуэн сэлмэргэ хайыень арга шадалаараа хамгаалхан, хамгаалдагшье гэшэ. Хүүгэдэй саадые дагшаар энэ олон жэлэй туршада

Н.В. Суняйкина, М.В. Молодченко, М. Г. Максимова хүдэлхэн юм. Дүй дүршэлтэй, хүндэтэ ажалшадай удаадахи халаан, мүнөө үеын хүмүүжүүлэгшэд Е.В.Гундырина, Н.П.Днепровская, О.Л. Лунина ба бусад хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ оролдосотойгоор ажалаа ябуула. Жэлхээ үдүүхэн сагай туршада «Колобок» саадые дагшаар

хүдэлжэ байхан Мария Федорова Гахова сүг хамта хүдэлжэ ажалшадтайашье, түрэлхидтэйшье найн хани харилсаатайгаар хүүгэдые хүмүүжүүлнэ.

«Колобок» саадай бүхэ ажалшадые Бүхэдэлхэй үхибүүдые хамгаалгын найдэрөөр, 60 жэлэйнь ойн баяраар амаршалжа, ажадаа амжалта туйлахыень хүсэнэбди.

Е.ЦЫБЕНОВА.

Хүндэтэ Пеонид Васильевич ба Михаил Иннокентьевич!

Москвагай Правительствоын гүрэнэй нийслэл хотын бүхэ ажауугшадтай зүгһөө Буряадай ажауугшадые республикын байгуулагдахаар 75 жэлэй ойгоор үнэн зүрхэнхөө амаршалнаб. Москва болон Буряад Республика хоёрой, мүн арадуудай хоорондо тогтоогдоһон холбоо

барисануудые бидэ үндэрөөр сэгнэнэбди. Энэ дурасхаалта үдэр Таанарга, буряад арадта жаргал, энхэ тайбан байдал, эб найрамдал болон хүгжэлтэ хүсэнэб.

Ю.ЛУЖКОВ,
Москва хотын мэрг.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХҮНДЭТЭ АЖАУУГШАД!

Манай хизаарай хүгжэлтын түүхэдэ мартагдашагүй үдэрөөр - Буряад-Монголой Автономито Совет Социалист Республикын байгуулагдахаар 75 жэлэй ойн баяраар Буряад Республикын Арадай Хурал Та бүгэдэниие амаршала. 1923 оной майн 30-да ЦИК-гэй Президиумэй 1923 оной майн 30-най Тогтоолоор Сибириин 4 аймагуудай болон Алас-Дурна зүгэй Буряад-Монголой автономито областийн 4 аймагуудай бүридэлдэ тэрэ байгуулагдаа. Тийн Верхнеудинск толо тубын болоһон юм, удаань тэрэ СССР-эй ЦИК-гэй 1934 оной июниин 27-ной Тогтоолоор Улаан-Үдэ гэжэ язралгээ. Инимэ даа, Буряадайманай байгуулагдаһан түүхэ, хүндэтэ ноутагархид, Та бүгэдэ хүгжэлтын саашанхи түүхэдэ хабаадаһан, хубитаяа оруулаһан байна гэшэнт.

Тэрэ холын 1923 ондо, Россин зүүн хэзэүүгтэ Сибириин регионуудай автономикотой нягта холбоотой, Азийн болон Номгон далайн регионуудта уласхоорондын харилсаа холбоо эрхбхитэйгээр хүгжөөжэ байһан национальна томо республика байгуулагдажа эхилээ һэн.

республикын зоной зүбилоогүйгоор хилэнүүдын хубилгагдажа, Эрхүүгэй болон Шэтын областынуудай бүридэлдэ хэдэн аймагууд оруулагдажа, Усть-Ордын, мүн Агын буряад автономито тойрогууд байгуулагдаа. Энэ хадаа буряад арадай түүхэдэ болоһон мартагдашагүй үнэн буса ябадал болоһон юм. Тээд республикын дабажа гараһан хүгжэлтын бүхэ шатанууднаа эгзэн шухалань нидустриализациян шата мүн. Хорёодонуудай хуушаар эхилэн, энэ үйлэ хэрэг хэдэн арбаад жэлүүд соо Буряад нотагыне промышленна талаар хүгжэлтэ дэбжэлтэй республика болгожо шадаһан байна. Гэбшье энэдэ хэтэрмэ үлүү ябадалууд олон байгаа гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Тэдэйни нэгэн гэхэдэ, табяад болон жараад онуудаар республикада оройной түбэй заабарисалгаар промышленностиин оборонно халбаринуудые хүгжөөлгэдэ гол анхрал хандуулагдаһан, энэнь мүнөө болоходо зоной нүүхэ, ажалгүйдэхэ болон бусад бэрхшээлтэй хэрэг байдал тохёолдуулаа.

Юрэнхыдоо, тусбэлэгийн экономикын гуримнай эдэгдэхэдэ, Буряадай промышленна хүсэ шадалын эрид доошоо унаһан байна. Энэнь эд бараа үйлдэрлэгшэдэй, мүн хангалгын халбаринуудай албанай гуримшуулагдаагүй дэлгүүр байгуулаха гол шалтаган болоо.

Мүнөө республикада хүдөө ажыхын үйлдэрлэдэ, энергетикэ болон ой модо болбосоруулагын промышленностьа болон транспортда булуу анхрал хандуулагдаа. Илаһагаа элшэ хүсэний, материална нооснуудэй бага гаргашатайгаар продукция үйлдэрлэдэг бага ба дунда түхэлэй олзын хэрэг яһала эршэмтэйгээр хүгжөөлдээ.

Республикын 75 жэлэй ой тэмдэглэжэ байхадаа, демократическа үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтэ, конституционн байгуулаалтыне бэхижүүдгэ тухай хэлэнгүй гарахын аргагүй. Ерээд онуудаар эхилэн үйлэ хэрэгүүд дэлсэтэйгээр ябуулагдаха гэжээ болохо байна.

Табяадахи жэлээ республикамнай шэнэ Конституцияны ёһоор ажаууна, һүүлэй жэлүүдтэ 130 шэнэ хуулинууд абтаа, эхэнхинь конституционн болон экономическа шэгээлтэй. Арадай Хурал энэ хэрэгтэ гол үүргэ дүүргэнэ гэбэл, алдуу болохогүй.

Мүнөө үедэ республика доторнай Президентые болон Арадай Хуралэй шэнэ бүридэл хунгаа хэрэгтэ бэлдэжэ байнхай гэжэ бултада мэдэжэ. Республикын Президентин хунгаалта хабаадаха тухайгаа 13 хүн, мүн Арадай Хуралай депутат болохо хүсэлөө 400 шахуу кандидатүүд мэдүүлэхэй, энэ хадаа олон юумэн тухай хэлэнэ.

Арадай Хуралай зүгһөө республикын 75 жэлэй ойгоор Та бүгэдэниие үшоо дахин амаршалаад, хүндэтэ ноутагархид, ажалдатнай, мүн ажабайдалдатнай, зохёохы ажалдатнай зол жаргал, удаан наһа, элүүр энхые хүсэхиемни зүбишоогыт.

Михаил СЕМЁНОВ,
Буряад Республикын Арадай
Хуралай Түрүүлэгшэ.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ-ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТҮРҮҮДЭГШЭЛ В. ПОТАПОВА Хүндэтэ Леонид Васильевич!

Таниие, буряад арадые республикын байгуулагдахаар 75 жэлэй ойн баяраар хани халуунаар амаршалнаб. Таанэ нотаг Россин түүхэтэй таһаршагүй холбоотой алдарта түүхэтэй. 1923 оной май соо национальна республика байгуулха тухай шийдхэбэри абтанан байна. Буряадта ажауудаг арадуудай соёлые болон республикын экономикые, эрдэмэй ба оюун ухаан бодолой баялығы хүгжөөлгэдэ өөһэдэнь засаг түрые тогтоолго ехэ үүргэ дүүргээ.

Мүнөө Буряад нотаг - Россин Федерацийн бүрин эрхэтэ субъект, политическэ талаар амгалан тайбан байдалтай регион мүн. Республикын хүтэлбэрлэгшэд, ниитын эмхинүүд социально-экономическа байдал найжаруулгаар ехэ ажал ябуула. Буряадта ажауугшад түрэл хизаарайнгаа болон Россин хүгжэхын түлөө бүхыгөөрөө оролдохо гэжэ бата этигэнэб.

Республикын бүхы ажауугшадта эб найрамдал, зол жаргал, энхэ амгаланые манай оройной аша туһада амжалта хүсэнэб.

Россин Президент
Б.ЕЛЬЦИН.

Ю.СКУРАТОВ: «БУРЯАД РЕСПУБЛИКА РОССИИ ФЕДЕРАЦИИ БУСАД РЕГИОНУДАТ ЖЭШЭЭ БОЛЖО ҮГЭНЭ»

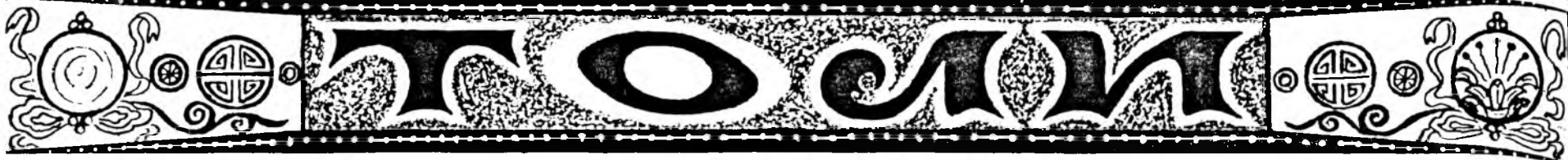
Буряад Республикын байгуулагдахаар 75 жэлэй ойн баярта зориулагдаһан хэмжээ ябууланууд нийслэл хотодомнай үргэн дэлсэтэйгээр захалба.

Усэгэдээр Буряад Республикын Арадай Хуралай Ехэ зал соо хүндэтэ айлшадые утгамжын ёһолол үнгэрбэ. Буряад Республикын Президент А.В.Потаповай амаршалгын үгэ хэлэхэйнь удаа, республикын ойн баярта хабаадахаяа бууһан айлшадта үгэ үтгөө.

Үнэн зүрхэнхөө амаршалһан хүнүүдэй заримыень нэрлээ. Россин Федерацийн Генеральна Прокурор, нотагай хүбүүн Ю.Скуратов, Россин Федерацийн Миннацай министрэй орлогшо А.Александров, Россин Федерацийн Газарай нөөснүүдые болон байгаа ашагалагын гүрэнэй комитэдэй түрүүлэгшын орлогшо А.Амарханов, Россидахи Монголой Их Хуралай саг үргэлжэлгын түлөөлэгшэ эмхин түрүүлэгшэ Гаиболд, Монголой Сэлэнгэ аймагай дарга Алтангэрэл, Агын округой захиргаанай толгойлогшо Б.Жамсуев, Шэтын областийн губернатор Р.Гениатулин, ЗабВО-гой командующи, генерал-полковник В.Войтенко, Эрхүүгэй областийн губернаторай орлогшо А.Соболев, Усть-Ордын округой захиргаанай толгойлогшын орлогшо К.Алдаров, Буряадай АССР-эй партиин обкомой II секретаряар удаан жэл соо хүдэлхэн, мүнөө Москва хотодо ажаууудаг К.Продайвода болон бусад.

Ю.Скуратов үгэ хэлэхэдэ, Буряад Республикын хүтэлбэрлэгшэдэй, иматгал Президент А.Потаповай ашаар социальна болон үндэхэтэй асуудалуудые зүбөөр шийдхэжэ, Росси дотор тон тогтууртай, амгалан регионуудай нэгэн гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Генеральна Прокуратурын зүгһөө Улаан-Үдын үншэн үхибүүдэй байрада автобус бэлгэ барихабди гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Б.ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ.

ХИЗААР ороноо шэнжэлэлгын хүдэлмэри заншалта ёһоор арад зоной дунда хүмүүжүүлгын, гэгээрэлэй үүргэ дүүргэдэг байгаа юм. Зүгөөр мүнөө экономика орёо байдалай үедэ, элдэб яһатанай хоорондох харилсаанай түгшүрилтэй болоод байхада, хизаар ороноо шэнжэлэлгын ажал эдэ бүхы үйлэ хэрэгүүдтэ өөрын онсо нүлөө үзүүлхэ аргатай болоо. Энэл ажалай үрэ дүнгүүд, хэзээ нэгэтэ бэшэжэ абанан урданай дансанууд мүнөө үеын эрдэмэй, үйлэдбэрийн

хандаха гэжэ оролдоно. Тиймэһээ хизаар дайдаа үзэхэ, шэнжэлхэ зоригтой хүнүүд олошороо. Тэрээнһээ боложо, түрэл ороноо шэнжэлэлгын литература уншагшад ехэ хонирхожо абана гэжэ тэмдэглэлтэй.

Дунда, дээдэ хургуулинуудта хизаар ороноо шэнжэлэлгын кружогууд, факультативна хэшээлнүүд ябуулагдажа, хурагшадта хонирхолтой даабаринууд үгтэнэ. Тиймэһээ тэдэнэр манай кафедра ержэ, хэрэгтэй материалнууды олохо аргатай.

БИБЛИОТЕКЭНҮҮДЫЕ ДЭМЖЭЕ!

Майн 27-до Россия библиотекын хүдэлмэрилгэшэд өһөдөнгөө мэргэжэлтэ һайндэрые тэмдэглээ. Энэ һайндэрые гансаһые библиотекарь мэргэжэлтэн бэшэ, ямарһые наһанай, элдэб яһатанай хүнүүдэй, багшанарай болон хурагшадтай һайндэр гэхэдэ, алдуу болохогүй. Библиотек-гүрэнэй баялиг болоно, тэндэ арад түмэнэй түүхэ, соёл тухай, материалнууд суглуулагданхай, дурасхаалнууд хадагалагданхай.

Мүнөө үедэ Буряад орондомай 491 гүрэнэй, 380 хургуулин библиотекэ ажаллана.

Үндэһэн номой санда үнгэрһэн пресс-конференцидэ нийслэлэй болон ВУЗ-уудай библиотекэнүүдые даагшад хабаадаа.

- Манай библиотекэ гушан долоодохи жэлээ ажаллажа байна. Жэл бүхэндэ хургуулин үхибүүдтэй хүгжэмэй, мүн шүлэгэй үдэшэнүүдые үнгэргэдэгбди.

Хүүгэдэй ордонтой. Эрдэм хуралсалай министрствэтэй харилсаатайбди. Байшамнай бага талмайтай, хангалтагүй эрхэ байдалда оролхой. - гэжэ Б.Абидуевай нэрэмжэтэ хүүгэдэй библиотекые даагша Т.К.Егорова мэдүүлбэ.

«1994 онтой зэргэсүүлхэдэ, шэнэ литератураар хангалта доройтоо, зургаа дахин доошолоо, мүн шэнэ номууд хомороор үгтэнэ». - гэжэ библиотекэнүүдые даагшад пресс-конференциин үедэ мэдүүлээ. Тэдэнэр республикын Правительствын урда нимэ эрилтэнүүдые табиба:

- библиотекын, мүн хүдэлмэрилэгшэдэйнь нэрэ хүндые үргэхэ;

- социальна болон материално - техникескэ талаар асуудалнуудые шийдхэлгэдэ анхаралаа хандуулаха;

- номуудые хэблэдэг, тараадаг, хэрэглэдэг республикын эмхи зургаануудтай харилсаа холбоо тогтооходо туһалха.

Нийслэл хотын библиотекэнүүд элдэб хэмжээ ябуулга бэлдээ, «долоон хоногой хүлисэлгэ» соносхоо. Энэ хугасаада үрнтэйшүүл номоо асаржа тушааха ёһотой.

Соёлой министрство болон республикын библиотекэнүүд майн 10-һаа июнин 10 болотор «Библиотекэдэ бэлэг» («Дар библиотекэ») гэхэн дэмжэлгын хэмжээ ябуулга үнгэргэнэ. Тэдэнэр номуудаар, техникескэ, калцеларска хэрэгсэлүүдээр, барилгын материалнуудаар туһалбалтнай баяртай байха.

Светлана ЖИГЖИТОВА

ЭДИРШҮҮЛЭЙ ХҮМҮҮЖЭЛДЭ ОНСО НҮЛӨӨТЭЙ

ажаябуулгада ехэ туһа, дэмжэлгэ боложо үгэхэ байна.

Энэ сагай эрилтэ үнэн дээрээ хэр зүб гээшэб гэжэ ханаата болон, Эдиршүүлэй республиканска библиотекэ Зүүн Сибириин соёлой академиин оюутадтай хамта энэ асуудалаар библиотекын уншагшадта хандаһан байна. Эдиршүүлэй библиотекын

түүхэ домогоор хонирходог зонтой, оюутадтай семинарнууд, уулзалганууд эндэ эмхидхэгдэдэг юм.

1991 ондо «Нютаг» гэхэн клуб байгуулагдаа. 1-дэхи лицей-интернадай үхибүүд эндэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Кафедрын зүблөөнүүдтэ БИОН-ой эрдэмтэд, уран

оюутад энэ найрта айлшалаа һэн. «Отчий край» гэхэн номой суглуулбарийн авторнуудтай уулзалга үнгэрөө бэлэй.

Тээд 1996 ондо хуралсалай эмхи зургаануудай, дунда хургуулинуудай дэргэдэ хүдэлдэг хизаар

Кафедрымнай байгуулагдаһаар 6 жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо яһала ехэ юумэн хэгдээһые һаа, үшөө шийдхэгдээгүй асуудалнууд олон юм. Республикын библиотекэнүүдтэ экономикын, экологийн, Буряадай географийн талаар номууд үсөөн, һүүлэй үедэ хэблэдэ гарадагһыегүй болонхой.

уншагшадтай дунда хургуулийн, мэргэжэлэй тусхай дунда хургуулийн хурагшадтай, оюутадтай, юрын хүдэлмэришэдэй харюунуудай дүнгөөр библиотекын дэргэдэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын кафедра нээхэ гэжэ шийдхэгдээ һэн.

Тус кафедра нээхын урда тээ номуудые суглуулгын таһагые даагша С.Ц.Цыденовагай, библиографическа-мэдээсэлэй таһагые даагша В.В.Ламатхановагай хүтэлбэри доро ехэ ажал хэгдээ юм. Тийн 1992 ондо нээгдэһэн энэ кафедра мүнөө үедэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын методическа болон мэдээсэлэй түб болонхой гэхээр. Орон нютагай түүхээр хонирхогшод, хурагшад эндэ ержэ, гүйсэд мэдээнүүдые абаха аргатай. Ургажа ябан залуушуулые түрэл арадайнгаа ёһо заншалда, хэлэндэ хүндэтэйгөөр хандахыень хүмүүжүүлхэ зорилготойгоор тус кафедра ажалаа ябуулна. Нуга нютагынгаа, Буряад ороной

зохёолшод айлшаар ерэдэг юм. Дондок Улзытуевай 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан ехэ хонирхолтой уран һайханай үдэшэ кафедрын дэргэдэ үнгэргэгдөө бэлэй. «Отечество в лицах» гэхэн хэмжээ ябуулгада Буряадай түүхын музейн хүдэлмэрилэгшэдые уряа һэмди. Тэдэнэр цанид-хамба А.Доржиев, эрдэмтэн, аяншалагша Г.Цыбиков тухай хонирхолтой хөөрөө үнэргөө һэн.

Сагаан харын найр нааданай заншалта һайндэртэ манай библиотекэдэ элдэб хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдэдэг юм. Жэл бүри найрай шэнэ гурим наһажа, эдир уншагшадта баярлуулха гэжэ оролдодогбди. Түрүүшээр Сагаалганай түүхээр, ёһо заншалаар юрэ лекцинуудые үнгэргэдэг һаа, мүнөө зүжэглэмэл наада, мүрьсөөнүүдые зохёодог болонхойбди. Энэ жэлэй найрта хотын 29-дэхи буряад хургуули-гимназийн «Ургы» гэхэн арадай аман зохёолой ансамбль хабаадаһан байна. Ульгэр домог түүрээдэг

ороноо шэнжэлэлгын музей болон кружогуудай, клубуудай хүдэлмэрийн дүнгүүдые, ажабайдалые хаража үзөөд, «Нютаг» клубай ажаябуулгые шэнэдхэхэ асуудал гаража ерээ һэн. Тэрэнэй ёһоор хотын 31-дэхи дунда хургуулида «Посейдон» гэжэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын кружок бии болгодоо. Нарын нэгэ дахин класһаа гадуур хэшээл үнгэргэхэ, аяншалга-бэдэрэлгын хүдэлмэри ябуулаха гэхэн шэнэ даабари клубта даалгагдаһан байна. «Хамар-Дабаанай зүргэнүүд» гэхэн темээр шэнжэлгэ хээ, һүүлээрнь 2 үдэрэй туршада Хамар-Дабаан аяншалһан байна. Гадна Ивалгын аймагые ябаган мурөөр кружогойхид шэнжэлээ юм. Факультативна хэшээлэй үедэ «Буряадай байгааалин хүшөөнүүд», «Ивалгын аймагай түүхэтэ һууринууд», «Баргажанай заповедник» гэхэн темээр хөөрэлдөө багшанар эмхидхэнэ.

Бүхы тээ зон түрэл нютагайнгаа баялигые үнэн зүбөөр сэгнэжэ, гамтайгаар

Хаана хизаар ороноо шэнжэлэлгын номууд гаранаб гэхэн мэдээнүүд саг соогоо дууладаггүй. Номуудые суглуулха номой сан бүридхүүлхэ асуудал мүнгэнэй асуудалһаа сэхэ дулдыдаха. Тиймэһээ энэ асуудалнай эгээн хүндөөр бээлүүлэгдэнэ.

Орон нютагаа шэнжэлэлгын хүдэлмэридэмнай ветерануудай республиканска совет, залуушуулай хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй комитет туһа хүргэдэг гээшэ.

Шэнжэлэлгын, хүмүүжүүлгын ажалаа улам хүгжөөхын тула эдиршүүлэй республиканска библиотекэ шэнэ түсэбүүдые, хараа зорилгонуудые урдаа табинхай, шармайн оролдоно.

Алла ХАНДИРОВА, ГРЮБ-ай хизаар ороноо шэнжэлэгшэдэй кафедрын ахмад библиотекарь. **ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ:** уншалгын танхим соо; номой сагай хүдэлмэрилэгшэд; «Анхарыт манай выставкэ.»

БАЙГААЛИЙН ШЭМЭГ, БУРЯАДАЙМ ХЭШЭГ

Баян бардам Буряад оромни Бархан, Саяан үндэртэйл. Баран зоноймнай омогорхол Байгал баабайн хүлдэтэйл. Байгал ехэ далаймнай Байгаалимнай шэмэг юм. Буурал хайхан байгаалимнай Буряадаймнай хэшэг юм. Сүхэ, Зэдэ, Хэлго, Үдэ Сүлөөтэйгөөр урдана. Сэлэнгэтээ хамтаржа, Сэхэ Байгалдаа шамдана. Байбан номин гол мурэнүүднэй Байгаалимнай шэмэг юм. Буурал хайхан байгаалимнай Буряадаймнай хэшэг юм. Сэлгээ дурдам байгаалимнай Сэбэр зандаа байнай даа! Сэдхэл зүрхөө зорюулнабди Сэнхир номин Байгалдаа. Бартаа хүбшэ, хада ууламнай Байгаалимнай шэмэг юм. Буурал хайхан байгаалимнай Буряадаймнай хэшэг юм.

Гунгаа ЧИМИТОВ БУРЯАД-МОНГОЛ АЛДАРНАЙ

Угсаатанһаа Уряалтай, Юрын зоной Юроолтэй Буряад-монгол алдартай Бусажа, бидэнээ жаргуулба. Хатуу үедэ Хардуулан, Шэрүүн сагта Шэрбүүлһэн Буряад-монгол үбгэднэй Бусажа, хоймортоннай дабшалба. Хортондо Хорюулан, Харатанда Хаюулан Хархан, тахил, мүргэлэй Бусажа, буюмнай арибажаба. Манан соогуур Мартуулан, Хайрагуйгөөр Хаюулан Үндэһэннай, гарбалнай Үндыжэ, дэлхэйе дүүргэбэ.

ЭДИР НАНАНЬАА ЭРШЭТЭЙ БЭЛЭЙ

(Нүхэр тухайгаа дурдалга)

Даша мүнөө мэндэ ябаа гэшэ хаа, уласайнгаа хэрэгтэ тухатай, уран дуунуудаа зондоо бэлэглэжэ, тодо хурса шүлэгүүдээ ханхинаса уншажа, маанадаа урмашуулан, сэдхэлыемнай үргэжэ, зориг түгэлдэр зангаа алдаагүй, онсо дээдын бэлигээ дэлэн ябаха бэлэй даа. Онсо хурса бэлигтэй хүбүүдэйнгээ богонихон болзортой энэ түбидэ мүнэдэдэгын харамтай юм даа. Тездэ тортог хаяжа, ууяжа ябанхаар, харанхы тэнгэрийн уудамар холир мэгээр ошотон ялалзан хүнэй хуби заяан арад зондоо хэшэгтэйл гэшэ ха юм.

хүдэлмэри та гурбанда даалгагдаба, найдагдаба гэшэ, хүбүүд. Хүсэндөө орогтоо, энэ ажалдаа дүршэгээр намда, бэшэшье багшанарта эхин номернуудаа харуулдаг байхат. Тийгэжэ зүбшөөд, булганай анхаралда үлгэдэг байхабди. Долоон хоногтоо нэгэ удаа гарадаг газетэ болохо материалаа хургуулиингаа ажабайдалһаа шэлэжэ абыхат!

Ай даа! Эдир маанадай бүхы наһанаймнай замые имэ тодоор заяагша багшанарнай, хожомоо ямар мэргэжэл шэлэжэ, шунан орохо сэдхэлыемнай нэбтэ харанай байгаалта!

Химиин кабинет соо бүхэлдэ хүниидөө унтангүй доржогонодоожо, ажалдаа нэгтэрэн, «Зоркий глаз» газетын редколлегиин гэшүүд үглөөнэй улаан нара угтадаг бэлэйлди. Бидэнэй «ормоголоон» газетэ хургуулиин олон газетүүд соо илгаржа, хурганарнай, багшанарай анхарал татажа, шэнэ дугаарай гарахань хүлэгэдэг болошоон бэлэй лэ.

Эдэ гурбан хүбүүд хожомоо энэ наһанайнгаа эрмэлзэлтэ ажалые эндэ таниһан байгаа гэжэ хэлэлтэй болонол даа. Дашамнай Буряад орогтоо мэдэжэ ханхинама хонгёо дуушан-поэт болохо алдаршаа. Солбон Ринчинов Россин габыага уран зурааша болонхой. Олон хайхан бүтээлүүдээрээ хүн зоние гайхуулан урмашуулжа, түрэл арадайнгаа үгэлэн бэлигые арьбадхан үргэжэ ябана. Бишье хаа даа, республикынгаа олоонитгэдэ мэдээсэл тараадаг газарнуудта удаан хүдэлөөб, уран зохёолшо, драматург гэлсүүдэг болонхой ябанаб даа.

Даша тухайгаа богонихон дурдалга бэшэжэ гэдэн аад, хадууршал хаб. Энэ нүхэрнэй ходоодоо зоной дунда, эрдэм бэлигээ хүжөөн эршэдхэжэ, түрэл арадайнгаа үлэе хэшэгые шүлэг, дуугаараа магтанай үндэр хайхан габыатай.

- Миша-а! - гэжэ Даша уулзахал бүридөө, - бишни шэнэ дуунай үгэ бэшээд ябанаб. Шагнал даа! Үйлсэдэ зоной дундашые яаа, түб хотынгоо али нэгэ сээрлиг соошые нуужа бай, дууша нүхэрнэй мүнөөхи солгёон абари зангаараа самнан, шүлэгэй мурнуудые шабадан шэдэжэ, Даша өөрөө ехэл хайханаар дуунай уянга тодолоон гаргажа дуулагша бэлэй даа. Харин өөрнөө үгэ дээрэ найруулагдаһан дуу дуулаһыень наһанайгүйб, хүгжэмдэ оруулагдажа үрдидөөгүй дуунуудайнгаа бадагуудые ямар хурсаар уншаад үгэдэг гэшэ хэм.

Хабаровскын ВПШ-да нуража байхадаа, зунай амаралтада нотагаа бусажа ерхэдэ, Дашатай уулзаха гэжэ «Хэжэлин гол» газетын редакцияда оробоб. Даша тинхэдэ буряад хэлэн дээрэ гарадаг энэ газетын редакторай орлогшоор хүдэлжэ байгаа. Уулзаһанай баярай тэрэ үдэшэ Дашамни шэнэ дуунайнгаа үгэнүүдые ханхинаса уншаба: «... хээшэ минии Согто-хангил, Согто-хангил» гэдэн дабталгыень үглэхэдөө, эршэ залинь салгидан бурьялжа, нодонийн мээхэй урин аад, тодо хурса болохо юм. Юрэдөө, би мүнөө хүртээрөө Дашада харасатай нодэ ушарагүй агшаб.

- Агын имэ нэртэй нотаг дуунай конкурс соноскоод байна. Тийгээд лэ бишни тэрэндэ хабаадалсахамни гэшэ. Хүгжэмынь Базар бэшэнь ааб даа. Эдэ үгэнүүднэй, Миша, хэр гэжэ наһанаш? - гэжэ Даша хэлэбэ.

Сэхыень хэлэхэдэ, үгэнүүдын ёхотойл буряад арадайнгаа дуунай маягаар, бэлиг түгэлдэр сэдхэлхээ эршэдэн гараһан гэшэ ха юм даа.

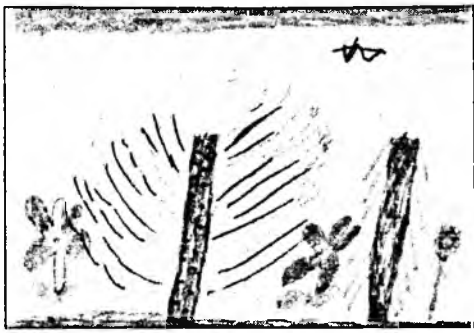
- Конкурсдо гэнэ гүш? Хүгжэмынь дуулаһыегүй хаа, нэгэдэхи шан шамда хүртэхэ гэжэ хэлэхэл байнаб, - гэбэб. Даша урмашанги шарайтай болоодхөө хэи. Базар Цырецашиевай хүгжэмөөр далижаһан «Согто-Хангил» гэжэ дуун тэрэ конкурсдо илан гаража, нэгэдэхи шаңда хүртэһэн ааб даа. Энэ дууе дуулаагүй хүн буряад орондомнай үгы гэжэ би лабан хэлэхэ байнаб. Бэрхшэ даа, найши даа, Дашамни! Шам тухайгаа хөөрэхэ, дурдаха юумэмни олон лэ даа. Тездэ шинимни ханхинама солгёон шүлэгүүд, хонгёо хайхан дуунууд хээшээдые зөөлэн байха.

Урин хабарай ерхэдэ, дун сагаан сээгүүдээр мойһондой халбархада, сэлгээхэн Сэлэнгийн эрьедэ, тэргэд харын толон доро шамайгаа үгэлэн гажаржа, дуунайш аялга дабтанаб.

Эдир наһанһаа дуунайш аялга эршэтэй бэлэйл даа...

Михаил БАТОИН.

ХҮҮГЭДЫЕ ХАМГААЛГЫН УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭРТЭ

ЭДИР ЭКОЛОГУУДАЙ ЭРХИМ АЖАЛ

Улаан-Үдэ хотын Эдиршүүлэй уран бэлигтэй байшанай дэргэдэ байгуулагдаһан экологическа «Экос» хургуулида саг үргэлжэ хэшээлүүд, эдэб семинарнууд үнгэржэ байдаг. Эдэ семинарнуудта «Дэлхэйн амита юртэмсэ», «Экотуризм ба түрэл хизаар», «Эдир зоолог» ба бусад. Хамта дээрээ 7

секци хүдэлдэг. Олонхи секциүүдэй хүдэлмэри багшанарай, эрдэмтэдэй зүгһөө «эрхим» гэжэ тэмдэглэгдэһэн байна.

Е.ЦЫБЕНОВА.

Катя Очировагай, Серёжа Лоскутниковай зурагууд.

«АРАДАЙ ДАЙСАНИЕ»

ЭЛИРҮҮЛНЭ ГҮ?

Орон доторхи социальна байдалай муудаһанһаа, салин хүлхэнэй, пенсийн, тэдхэмжын саг соогоо үгтэхээс болиһонһоо уламжалал, үйлсэ, булангуудаар гуйраншалһан зон үзэгдэдэг болонхой. Өөһэдхидхөөмнэй гадна дулаан болоһоор ерүүл гуйраншад олошоржо, үнгэрхэдөө үүдэ үрхэ тоншожо, гэртээ гансаараа үлхэн үхи хүүгэдые, үбгэд хүгшээдые хүлгүүлнэ.

«Хара гэртээ хаан, боро гэртээ богдо» шэнгээр, үдэрэй ажалай хүүдэ амарха тухыемнай алдахуулан, үдэрнэй 9 сагта нэгэ танигдаагүй эхэнэр манайда ороходоо, Буряад Республикын Президентгэ кандидат А.Корепевовай штабаһааб гэжэ мэдүүлжэ зуураа үнэмшэлгэ, документ харуулахая, нэрэе хэлэхэе арсаа. Харин хэнэй түлөө дуугаа үгэхэ байһыемнай элирүүлжэ нэдэлгэ үсэд нэтрүүгээр гаргаа.

- Бидэ политическэ нааданда хабаадаагүйбди, гаража ябагты, - гэшэдэ:

- Ямар зэрлиг зон гэшэбта? 5 жэл соо «имэ ажал хэжэ ябаналди», - гэжэ гайхана. Өөрынгөө онсо саарһан дээрэ өөрсэ тэмдэг хэнэ.

Амгалан буряадай ажаһуужа байһан миний гэр иигжэ ангийн тэмсэлэй дүлэндэ дайрагдаба, «хара» гү, али ямар нэгэн дэбтэртэ оробоб гэжэ наһахада, балайшые хайшаахаар бэшэ. «Манай нүхэр бэшэ хаа, манай дайсан» гэдэ абадаг байһан хардалга-хамалгын үеые хануулаа бэшэ гү?

Тэрэни дэмжээгүй хаа, ажалһаа гаргуулжа болоходби гэжэ зариманай хөөрэдэхые трамвай соо өөрөө хая дуулаа хэм.

Идхалга хадаа ойлгууламжын хүдэлмэри байха ёхотой, харин хүсөөр баалажа болохогүй гэжэ би наһанаб.

Үдэрэй үзэгдэл

Blank registration card with columns for date, location, and notes. Includes handwritten entries like '10-11-82' and 'не открыт'.

Россин гүрэнэй дэбисхэр дээрэ ажаһууһан эрхэтэнэй гэр байра, хубийн эрхэ хууляар хамгаалагдаха ёхотой бэшэ гү?

Хэды хунгагшад ерэхэб гэжэ хунгуулиин участогай гэшүүдэй шалгажа ябаа наань, баярлаха хэм. Харин ямар нэгэн талые баригшад «буруу үзэлтэниие» элирүүлжэ ябахада, нүзэгтэн, ламанарай сохюулжа эхилхэн мүнөө сагта муухайл байна даа.

Ньюарай үнэмшэлггүй хүнэй хулгайшадайшые «штабай» тагнуулан ябаһыень хэн мэдэбэ.

Т.НИМБУЕВ.

* Валерий Шаповалов:

«БОДОТО ХҮСЭЭЗ МЭДЭЭРНЭБ»

- Валерий Анатольевич, манай экономикын финансова байдал үннэй ядаруу байдалда гэжэ хэндэшые ниоуса бэшэ. Россин мүнгэн хуу хайшаа орооб?

- Мүнөө Республикын промышленистиин болон хүдоо ажахын байдал танда мэдээжэ ха юм даа. Хүн зоной ноосэлгэнүүдхэ бүридэһэн мүнгэн хайшаашые ороогүй. Юрэл бюджетнэ эрьесэһээ хубини гарта, үгышые наа, далда экономикоодо ороо. Хүнүүдхэ абтаһан мүнгэн хайшаашые урдан орошоһон мэтэ. Тезд ажаидаралай жама ёһоор ямаршые юумэн хайшаашые үгы болодоггүй, мүн хоһон газарта юумэн бүридэдэггүй гэшээ. Энэ мүнгэн хэнийшэеб счедуудта нууриаа олоо, үгышые наа, амяараа мантан гэр, коттедж, машина болон мүндэлөө гэшээ.

Энэмнай нэгэ асуудал. Үнэндөө, Буряад орондоннай финансова пирамиданууд манай Правительствын зүбшоолһоо хүдэлхэн гэшээ. Хоёрдохоор, заводой тогтоод, ямаршые продукци гаргангүй байхадань, хүн ямаршые салын хүлһэ абахагүй гэжэ бидэ булга ойлгонобди. Уламжалан бюджетдэ оросо үгы, пенси үгы, социальна байдал тэдхэхэ налогово бааза үгы байха гэшээтэй. Энэ мүнгые һайн продукци үйлэдбэрлэгдэ оруулаха арга олохо - иимэ зорилго мүноө табигдана.

Хүн зоной үдэр бүри худалдан абадаг продукцие үйлэдбэрлэгдэ мүнгэ мүноө зориулаха хэрэгтэй. Хүрбээ мүноө болотор истребительнүүдэ дурадхаад байгаа хаамнай, Афганистантай, Чехословакитай ба г.м. хашартай болоот гэжэл. Түргэнөөр ашяа тэхэрюулжэ боломоор проектнүүдэ харин инвестици зориулаха хэрэгтэй. Засагта эрээ наа, манай, Правительствын зорилго ямар байхаб гэбэл, энэниие бидэ үнэхоор бүтээхэ, үйлэдбэрлэхэ аргатайбди гэжэ зондо харуулахбди. Городой мэр байхадаа, энэниие батадхажа үрдеб. Президент тийхэдэ шанга даралтаа үзүүдэг, манай шууд үүсхэлнүүдые болуулдаг, тийн удаан энэнииеманай дабтан хэдэг, тийхэдэ өөрынгоо командын туйлалта мэтээр харуулдаг, энэнь ниоултагүй плагиат байгаа ха юм.

- Республикын экономикые бодото хэмжээндэнь ходо барижа байлагада томо предпрятинууд юу хэхэ ёһотой байгаа? Жэшээбэл, авиационно завод?

- Манай авиазаводой гаргадаг эды зэргын истребительнүүд хэндэшые хэрэггүй. Сковородконуудые гаргалгада һэлбэн түхээрхэ гэшээ баһал хуулида харша. Энэ завод дэлхэйн технологитой зохиладуулан мини-завоудые хэхэ аргатай. Энээнэй ашаар хүдэлмэрийн нууринууд тэрэ зангаараа үлэхэ, инженернүүд болон хүдэлдмэришэдэй мэргэжэл адагдахагүй. Гол юумэниинь гэхэдэ, хүнүүдэ үлөөхэ, оньһон түхээрэлгэнүүдэ, арга дүршэлөө, манай омогорхол болодог уг залган хүдэлгэшэдые үлөөхэ хэрэгтэй.

- Потановтай танай хараа бодол ямар талаараа ондоо байгаа?

- Хараа бодолнуудай илгаа гэжэ байгаагүй. Манай мэридэ дурадхаһан бодомжо үүсхэлнүүдые президентскэ командын хүнүүд һүүлдэнь довтолхы ёһоор хуулан абадаг байгаа ха юм. Политическэ зурилдонһоо ондоо зурилдоон Потановтай байгаагүй. Минии бүтээһэн юумые бүтээгэгүй наа, тэрэнэй ханаанда таарадаггүй байгаа

гэжэ ойлгосотой. Би бюджет 107, 2 процент, тэрэ - 42 процент дүүргэдэг һэн. Энээнһээ бюджетнигүүдтэ салын хүлһэн, бусадшые юумэн дулдыдана ха юм. Миниихээр, салын хүлһэ түлэлгэ 1,5 нара, тэрэнэйхээр - 8 нара удааруулагдадаг байгаа. Эгээл энэмнай Потановтай хараа бодолой талаар ондоо байһанайнай удхал даа.

- Мэрэй нуурида нуухадаа, та Президенттэй сэхэ хөөрлөддэг һэн гүт?

- Намайе хунгананайнь гурбан харын удаа бидэ Потановтай ходо уулзадаг янзаараа ниоур ниоураараа уулзаа һэмди. Би ерээд хэлээб: «Леонид Васильевич, 1998 ондо хоёрдохи болзортоо Президент болохо гэжэ наа, намда Та хэлээрэйт. Мүнөө би журналистнуудые суглуулаад, 1998 ондо Тантай тэмсэлдэ орохогүйб, харин хунгалтануудта туһалхаб гэжэ мэдүүлхэб. Юрэл городые алибаа аргаар бү таһа бажуутыг» гэжэ һэм. Тийхэдэм баярлан бодоод, таалаа, нелбоһо гарган алдаа. Тэрэнэй найдуулага оройдоол недели соо хүроо. Удаань анхан бии байһан аргануудаа һэргээгэ.

- Мүнөө «чечен мүнгэн» тухай мэдээсэл газетэнүүдтэ ходо толилогдоно. Хэр үндэһэтэй гэшээ?

- 400 миллион түхэриг намайе абаа гэжэ зэмэ тохоно. Чечен диаспора намда мүнгэ оруулаа гэлһэн минии дутын хүнэй хоорэлдоонгэй аудиокассетэ бии юм гэлһэнэ. Тэрэ касеттые би ехэл хараха, шагнаха дуратай һэм. Нэгэтэшые би худал хуурмагаар олдоһон мүнгэ абаагүйб, абахашыегүйб. Мэрэй хунгалтын үнгэрһэнэй удаа табан үдэрэй туршада намда үнэмшэлгэ үгоогүй. Хунгалтын биоллетень бүхэниие шахуу, хэрэглэгдэһэн мүнгэ копейкэ хүрэтэр шахуу шалгаа. Энээн тухай хэлэһэнэйшые үлүү. Хэрбэээ прокуратурын тийхэдэ багаханшые юумэ олоо наань, би нэгэтэшые мэр болохогүй һэм. Мүнөө тэдэнэр иимэ юумэ мүноонэй кампанида бэдэрнэ. Би политическэ тэмсэл холо үнэн сэхээр ябуулдагби. Москвагай имиджейкернүүдэй болон нютагай мүнгөөр хүлһэлэгдэһэн журналистнуудай эхилһэн муухай нааданда би хэзээдэшые орохогүйб.

- Танай хунгалтын үрдахи программые криминальна байгууламжинууд һомолно гэлһэнэ?

- Намда баһа тийгэжэ хэлэдэг. Үдэр бүри намда эльгээгдэмэл хүн ерээл, долларнуудтай чөмөдан асарна гэжэ. Магад, үнэн дээрээ, хэн нэгэн ниидэжэ ерэхэ аалам? Хэды зорилконууд нэгэ мүһэн шиидхэгдэхэ бэлэй?

- Засагаархидтай танай мүноонэй харилсаан. Үнгэрһэн үедэ криминальна түхэл дүртэй ха юмта. Энэниие мүноө яалтай?

- Еврейнүүдэй раввиние хунганан тухай анекдот мэдэхэ гүт? Мойш бүхы һайн талаараа гарахатай байгаа, тийхэдэнь Абрам гэнтэ бодоод хэлэб: «Юу хэнэ гэшээбта? Басаганиинь - янхан эхэнэр ха юм». Тийн Мойшые хунгаагүй. Суглаанай һүүлдэ тэрэ Абрамад дүтлөөд хэлэб: «Абрам, яахын тийгэжэ хэлэбэш, би угайдхадаа басагашые үгы ха юмбиб». Тэрэн харюусаба: «Тезд мүноө энээн тухайгаа эдэнэртэ хоороод үгыш!»

Социализмын үедэ маниие хэблэлэй үгэдэ үнэншхоор хургаа. Тезд мүноө газетэнүүд ажаидарха аргаяа бэдэрнэ. Мэргэжэлтэ журналистда үнэн сэхэ, зан заршам сахидаг байхань тон бэрхэтэй. Гэр

бүлээ тэжээхэ хэрэгтэй. Тийн муухай, «хара» мүнгэнэй түлоо худалдан абтаһана ха юм. Мүнөө иимэ зорилго табигдана - Шаповаловые зайсуула! Юуб гэбэл, тэрэ бодото хүсэн мүн. Саганов гү, али Коренев ерээ наа - урданайхяараал үлэхэ. Ямар нэгэн кланууд дилэнхи болохо, харин юрэнхыдөө юуныше хубилахагүй! Шаповалов энэ бүхы системэдэ бодото харша хүсэн ха юм. Тодорхой иимэ асуудалнуудаа тэдэ айна: «Мотом» фирмэдэ юунэй тулаа миллиард түхэригүүдые оруулха хэрэгтэй байгаа, хэн мүноө тэдэнэй түлоо харюусахаб? Тэрэл бюджетнигүүдтэ үриез түлэхоор зориулагдаһан мүнгые коммерческэ фирмын үри түлэлгэдэ хэрэглэхэдэ яана гэшээ?

Ушар иимэһээ Шаповаловай ерэхэһээ айна, нуужа байһан нуури үгы хэхэ гэжэ... Хүдэлмэрилэгшэдэй зарим хуби үлэнэ аабза, гэбэшые хэдэн жэлнүүдээр эндээ нуурижаһан номенклатура «тэбшын» дэргэдэ үлэхын тула шүдоороо хам оролшоход байха.

- Генерал Лебедь Танине дэмжэхээр ерэхэ гү?

- Энээн тухай хоорэлдоон ябуулагдана, уридан тэрэнэй зүбшөөл бии. Москвада съездээрэй, июниин эхээр тэрэнэй эсэслэн хэлсэхэбди. Манай регионууд хүршэ, хамтын асуудалнууд бии, нэгэ партиин программа бидэ түлөөлнэбди.

- Валерий Анатольевич, сүүдэй үргэлжэлһэн үедэ юугээр амияа залгажа байгаа?

- Сүүдэй дүрбэн шиидхэбэри намайе городой мэрэй тушаалдаа хооргэм бусаагаад лэ байгаа. Энэ үедэ, хуулин ёһоор, мэрэй салын хүлһэ түлэгдөө. Удаань шүүржэ абаад түрмэдэ нуулгаа, тэндээ... балаңда эдһээр, гүрэнэй гүйсэд хангалгада байгаа.

- Эдэ бүгдэ танда юундэ хэрэгтэй? Та ухаатай, мэдээсэтэй, дүршэлтэй хүн ондоо хэрэгтэ өөрыгөө шэнээр олохо аргатай ха юмта. Хилын саанашые. Тэндэ ухаатай толгойнууд сэгнэгдэдэг лэ.

- Энэ оронһоо би ябаха аргагүйб. Харин эндэ мүноонэй шэнги байдалда ажаһууһан - бүтэшгэй. Тиймэһээ юу хэхэ хубилгаха хэрэгтэй. Энээнэй тула гүрэнэй бодото засаг хэрэгтэй! Минии хүүгэд нам шэнги бү байһай гэжэ һананаб. Ушар иимэһээ би программа дотороо тобишо тодоор бэшэнхэйб: засагай дээдын тушаалай түлоө тэмсэлдэ юундэ орообиб гэбэл, 2002 ондо юрын хоёр асуудалда харюусахын тула: 1998 онойхидо орходо хүн зоной байдал һайжараа гү, мүн үглөөдэртэ этигэл найдалтай болоо гүт гэлһэн? Хэрбэээ эдэ асуудалнуудта хүнүүд намда батаар харюусаа наань, энэ газар дээрэ өөрыгөө үүргэ дүүргэһэндэ тоолохоб.

- Яагаад аргын олохоб?

- Иимэл үе сагта ажаһууа үйлэтэй хадаа нэрэтэй түрэтэйгоор, хоорондоо бзе бзе ойлголсон ябая. Угы наа, бултандамнай - эсэс. Зэрлиг амитадтал болохобди, харин иимэ байдалда орохо ёһогүйбди.

- һайн даа. Амжалта танда хүсэе. - Амжалта иматгал намда бэшэ, Буряадта ажаһуудаг бүхы зондо хэрэгтэй. Бидэ өөһэдөө зүбөөр шэлэжэ, саананхи хуби залагаа өөһэдөө зүбөөр тодорхойлохо ёһотойбди.

Б.ЖИГИМТОВ.

ЭМХИДХЭЛЭЙ КОМИТЕТ БАЙГУУЛАГДАБА

Хүршэ Саха-Яхаг Республикада Лена, Алдан, Амга, Виллой гэхэшэлэн ехэ ехэ уһа мүрэнүүд май харын тэнгээр үерлэжэ, 60 гаран мянган гектар газар уһанга абтаа.

Зоной гэр байра үхэр мал, үршэ хүрэнгэ уһанга орожо халаа. Хүнэйшые үхэхэн ушар бии.

Бороогой ороһон, мүн хадын саһанай ехээр хайлаһан ушараар мүнөөшые болотор уһан татанагүй.

Хүдөө ажахын болон эгээ хоолой, Промышленностиин, транспорттын болон Экономикын, Эүүрые хамгаалгын гэхэшэлэн министрствэнүүд болон албан зургаануудай х а р ю у с а л г а т а хүдэлмэрилэгшэдые Буряад Р е с п у б л и к ы н

П р а в и т е л ь с т в ы н Түрүүлэгшын орлогш Л.П.Табалаев кабинетэ урижа, Саха-Яхаг Республикада эльгээхэ туһаламжа эмхидхэхэ комитет байгуулаба. Тус комитетые хугалдаа наймаанай, нөөсөнүүдэй болон регионууд хоорондын харилсаануудай талар комитетгэй түрүүлэгшэ В.Ц.Дамбаин хүтэлбэригэ

Эм дом, эгээ хоол, майхан, дулаан хубсаһан һаяын үгэрнүүдтэ суглуулагдажа, Якутск самолёдоор эльгээгдэхэ юм.

1993 ондо үерэй болоод байхада Саха-Яхаг Республикын миллиард түхэриг мүнгөөр т у х а л ы е н республикынай зонһанд байха.

Манай корр.

Эрдэм хуралсал

БАГШАНАРАЙНГАА НАЙДАЛЫЕ ХАРИУЛЖА ЯБАГТЫ

Байгша оной апрелин 25-най үдэр хүйтэхэн байбашые, аймагай түб Хэжэнгэ тосхоной дунда хургуулинуудта һүүлшын хонхын һайндэр эмхи гуримтайгаар үнгэрбэ. хургуулинуудай баярай жагсаалнуудта аймагай хүтэлбэрийн, эмхи зургаануудай түлөөлөгшэд, түрэлхид олоороо хабтадажа, хургуули дүүргэхээ байһан хургадшые, багшанарые халуунаар амаршалаа. Удаань ажабайдалай үргэн замда гарахаяа байһан хургадшые баяр байсхалангай үгэнүүдые хэлэһэн байна. Хэжэнгэ тосхондо оршодог дунда 4 хургуули дүүргэхээ байһан 200-аад хургадшай 3-ниинь алтан, 9-ниинь мүнгэн медалда зууршалагданхай. Гүрэнэй шалгалтануудые ямараар тушааһанһаань энэнь сэхэ дулдыдаха байна бшуу.

Тэрэл үдэшэндөө хургуули дүүргэхээ байһан хургадшай хүндэлдэ баярай үдэшэнүүд эмхитэйгээр боложо үнгэрбэ.

Гүрэнэй шалгалтануудые эрхимээр барижа, Эхэ орондоо үнэн сэхэ, айл аймагтаа хүндэтэй хүнүүд болохыень мүноө жэлдэ хургуулия дүүргэхээ байһан хүбүүд, басагадта хүсэе!

Д.ХУБИТУЕВ.

ТАНИЛСАЛГЫН УУЛЗАЛГА

Байгша оной майн 27-до хотын 33-дахи дунда хургуулида Буряадай гүрэнэй университетдэй бүхы факультедүүдэй декануудтай заншалта ёһоор уулзалга үнгэрбэ. хургуулийн багшанар болон хургадшад, окутад болон түрэлхид олоор суглараа. БГУ-гай окутад багахан концерт наада харуулжа, зал соо хуушадшые баясуулаа. Н у ү л э э р н ь факультедүүдэй деканууд өөһэд өөһэдынгөө факультет тухай, ямар гуримаар, ямар шалгалта баряад окутан болодог бэ гэжэ 11-дэхи класс дүүргэжэ байһан

хургадта тодорхойгоор хөөрөжэ үгэбэ.

-Манай факультедэй нээгдэхээр б жэл үнгэрбэ. Оюутаднай монгол, хитад, түбэд ба япон хэлэ шудалдаг юм. Баһа гүн ухаа - философи ш у д а л л г ы н шэлэлтэйгээр окутадаа хургадшад. Жэл бүхэндэ бэрхэ үхибүүд окутад боложо, манай факультетдэ ородог, гэжэ зүүн зүгэй факультедэй декан, профессор Л.Е.Янгутов хөөрөө һэн.

Эндэ университетэй ректор С.В.Калмыков тухай дулаан, һайн үгэнүүд хэлэгдэ. С.ЖИГИТОВА.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Table with 4 columns: Contact information for the editor (Ахамад редактор А. Л. АНГАРХАЕВ), address (Манай адрес: 670000, Улаан-Үдэ, Каландаршишлин үйлсэ, 23, "Буряад үнэн" газтын редакци), phone/fax numbers (Газетэ хэблэлэй 1 хуудан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэлэг 3.900 (хамта 25.900). Хэблэлдэ тушаагдаһан саг 17.00), and printing details ("Республиканска типографи" гэлһэн АО-до газетэ хэблэгдэ. Директорийн телефон: 21-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүрдхэлдэ абтанхай. Заказ № 8343.)

Редакциин телефонууд: ахамад редактор - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54, ахамад редакторай орлогшонорой - 21-68-08, 21-64-36, харюусалгата секретарин - 21-50-52, секретариатай - 21-50-52, таһагууд: экономикын болон политикын - 21-63-86 (даагшын), 21-34-05, 21-55-97, соёлой, түүхын болон залуушуулай - 21-54-93 (даагшын), 21-57-63, 21-69-58, 21-60-21, мэдээсэлэй болон рекламнын - 21-62-62, 21-67-81, хэблэлэй - 21-33-61, оператор-корректорнүүдэй - 21-61-35, фотокорреспондентнүүдэй - 21-33-61, компьютерна түбэй - 21-66-76.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 21-49-94, бухгалтери - 21-23-67, вахта - 21-60-91. Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нютагай нэрэнүүдэй бэшэлгые хазгайруулан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин һанамжа автарайхитай адли бэшэ байжа магад.